

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
Rozdział 1	
TŁO HISTORYCZNE POWSTANIA I DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA „POWŚCIĄGLIWOŚĆ I PRACA”	9
1.1. Sytuacja społeczna Galicji	9
1.2. Społeczeństwo polskie przełomu wieków XIX i XX	20
1.3. Reformy polskiego systemu oświaty	25
Rozdział 2	
RYS HISTORYCZNY TOWARZYSTWA „POWŚCIĄGLIWOŚĆ I PRACA”	41
2.1. Sylwetka założyciela Towarzystwa	41
2.2. Powstanie Towarzystwa	44
2.3. Statut Towarzystwa	46
2.4. Członkowie Towarzystwa	50
2.4.1. Członkowie czynni	50
2.4.2. Członkowie wspierający	52
2.5. Towarzystwo w świetle wybranych dokumentów fundacyjnych	54
2.6. Idealy Towarzystwa	58
2.7. Towarzystwo po roku 1912	64
Rozdział 3	
SZKOŁY I WARSZTATY PROWADZONE PRZEZ TOWARZYSTWO	69
3.1. Kształcenie w ujęciu ks. B. Markiewicza	69
3.2. Szkoły elementarne i powszechne	73
3.2.1. Kształcenie wychowanków w Miejscu Piastowym	73
3.2.1.1. Szkoła Elementarna 4-klasowa w Miejscu Piastowym	73
3.2.1.2. Szkoła Powszechna 7-klasowa w Miejscu Piastowym	74
3.2.2. Szkoła Powszechna 7-klasowa w Pawlikowicach	75
3.2.3. Szkoła Powszechna 5-klasowa w Berteszowie	76
3.2.4. Szkoła Powszechna 6-klasowa w Działkowiczach	76
3.2.5. Szkoła Powszechna 4-klasowa w Warszawie	76
3.2.6. Szkoła Powszechna 7-klasowa w Prusach	77
3.3. Szkoły zawodowe i warsztaty rzemieślnicze	77
3.3.1. Szkoła zawodowa w Miejscu Piastowym	77
3.3.1.1. Warsztaty rzemieślnicze	78

3.3.1.2.	Drukarnia i wydawnictwo	79
3.3.1.3.	Młyn gospodarczy	80
3.3.2.	Szkoła zawodowa w Pawlikowicach	80
3.3.2.1.	Warsztaty rzemieślnicze	82
3.3.2.2.	Młyn gospodarczy	83
3.3.3.	Gimnazjum mechaniczne i warsztaty rzemieślnicze w Strudze i inne	83
3.4.	Gimnazja	84
3.4.1.	Studium Gimnazjalne w Miejscu Piastowym	84
3.4.2.	Gimnazjum im. ks. B. Markiewicza w Pawlikowicach	85
3.4.3.	Niższe seminaria w Miejscu Piastowym i Pawlikowicach	86

Rozdział 4

ZAKŁADY WYCHOWAWCZE PROWADZONE PRZEZ TOWARZYSTWO	89
4.1. Zakłady wychowawcze	89
4.1.1. Organizacja życia zakładowego	89
4.1.2. Zakład w Miejscu Piastowym	91
4.1.3. Zakład w Pawlikowicach	94
4.1.4. Zakład „Nazaret” w Warszawie	97
4.1.5. Zakład w Berteszowie	98
4.1.6. Zakład w Szywnoładzie k. Tarnowa	99
4.1.7. Zakład w Grabowcu na Górnym Śląsku	99
4.1.8. Zakład „Powściągliwość i Praca” w Wilnie	100
4.1.9. Zakład ks. Ignacego Kłopotowskiego w Lublinie	100
4.1.10. Schronisko w Rzeszowie	101
4.1.11. Zakład w Zborowie k. Tarnopola	101
4.1.12. Zakład w Skomorochach	101
4.1.13. Zakład w Działkowiczach	102
4.1.14. Zakład we Lwowie	103
4.1.15. Zakład w Strudze k. Warszawy	104
4.1.16. Instytut Opieki Moralnej dla Chłopców w Warszawie	105
4.1.17. Zakład św. Józefa w Krakowie	105
4.1.18. Zakład im. Jana Bosko w Krakowie	106
4.1.19. Dom Dziecka w Rabie Niżnej	107
4.1.20. Zakład w Młochowie	107
4.1.21. Zakład wychowawczy w Targowiskach	108
4.1.22. Domy dziecka w Nasiegniewie i Zarzeczewie Nowym	109
4.1.23. Placówka wychowawcza w Bydgoszczy	110
4.1.24. Placówka w Toruniu na Rybakach	110
4.2. Pozyskiwanie środków na utrzymanie zakładów	112
4.3. Organizacje i koła zainteresowań w zakładach wychowawczych	115
4.3.1. Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej	116
4.3.2. Koło Krucjaty Eucharystycznej	117
4.3.3. Sodaliczka Mariańska Młodzieży	118
4.3.4. Zakładowe Ochotnicze Straże Pożarne	119
4.3.5. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”	119
4.3.6. Drużyny harcerskie	120
4.3.7. Przynależenie Wojskowe i Związek Wojskowy „Strzelec”	122
4.3.8. Kluby Sportowe „Pogoń” i „Victoria”	123
4.3.9. Szkolna Kasa Oszczędności	123
4.3.10. Szkolne Koło Czerwonego Krzyża	124

4.3.11. Czasopismo młodzieżowe „Nasze Życie”	124
4.3.12. Teatr zakładowy	125
4.3.13. Orkiestry i chóry zakładowe	126
4.3.14. Biblioteki, czytelnice, świetlice	127
 Rozdział 5	
AKTUALNOŚĆ DZIEDZICTWA TOWARZYSTWA	131
5.1. Aktualność charyzmatu ks. Bronisława Markiewicza i jego wychowawczego systemu	131
5.2. Aktualność systemu zapobiegawczego w edukacji szkolnej	137
5.3. Aktualność działalności edukacyjnej Towarzystwa „Powściągliwość i Praca”	144
5.3.1. Wartość wychowania i kształcenia	144
5.3.2. Wychowanie w wierze i do wiary	149
5.3.3. Wyjście do młodzieży	153
5.3.4. Podmiotowe traktowanie wychowanka	155
5.4. Towarzystwo „Powściągliwość i Praca” dzisiaj	158
 ZAKOŃCZENIE	159
 BIBLIOGRAFIA	161
 ANEKSY	
Aneks nr 1. Statut Towarzystwa „Powściągliwość i Praca” z roku 1898	169
Aneks nr 2. Wybrane fragmenty regulaminu zakładów wychowawczych Towarzystwa „Powściągliwość i Praca”	173
Aneks nr 3. Dekret erekcyjny Zgromadzenia	199
Aneks nr 4. Statut Towarzystwa „Powściągliwość i Praca” z roku 1995	201
 SUMMARY	209